

PILSĒTAS PIERADINĀŠANA: KRIŠJĀŅA BARONA KONFERENCE 2022 “PIEREDZE PILSĒTĀ”

Gatis Ozoliņš

Dr. philol., vadošais pētnieks, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuve

---

2022. gada 9.–10. novembrī Rīgā, Latvijas Nacionālās bibliotēkas konferenču telpā norisinājās LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuves organizētā **42. Krišjāņa Barona konference**, kas šoreiz tika veltīta pilsētas izpētei. Konferences dalībnieki pārstāvēja daudzas nozīmīgas Latvijas izglītības un zinātnes iestādes: Latvijas Universitāti, Latvijas Mākslas akadēmiju, Latvijas Kultūras akadēmiju, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju, Liepājas Universitāti, Valsts izglītības satura centru.

Krišjāņa Barona konference 2022 “Pieredze pilsētā” tika organizēta ar Latvijas Zinātnes padomes projekta “Pieredze pilsētā: naratīvi, atmiņas, vietas mantojums” (Izp-2020/1-0096) un Valsts pētījumu programmas “Identitāšu ainavas: vēsture, kultūra un vide” (VPP-LETONIKA-2021/1-0008) atbalstu.

Iepriekšējā pilsētas izpētei īpaši veltītā Krišjāņa Barona konference “Rīga, Rīga, kas tā Rīga: Rīga, folkloras, arheoloģija” norisinājās 1992. gada 30. oktobrī. Tā bija pirmā konference, kuru Latviešu folkloras krātuve rīkoja ar atjaunoto vēsturisko institūcijas nosaukumu. Tilts, kas savienoja 1992. gadu ar 2022. gadu, bija LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošās pētnieces Daces Bulas plenārsēdes lekcija “**Urbānā solastalģija: Rīgas priekšpilsētu mitināšanās stāsti**”, kas turpināja viņas pirms 30 gadiem tikko aizsākto Mangaļsalas pētījumu referātā “Stāstījumi un piederība: ekspedīcija Mangaļsalā”. Šoreiz viņas uzmanības

centrā ir četrus Rīgas apkaimju – Mangaļsalas, Kundziņsalas, Bolderājas un Vecmilgrāvja iedzīvotāju vides pieredzes stāsti (ekonaratīvi) ar īpašu fokusu uz cilvēka mitināšanās pieredzes stāstiem, kas ļauj iedziļināties, izprast un apcerēt vietējo iedzīvotāju un vides saikņu (relāciju) sakarības. No austrāliešu vides filozofa Glēna Albrehta (*Albrecht*)¹ aizgūtais jēdziens *solastalgija*, kas izsaka “ilgas pēc mājām, neesot prom no tām”, ir bijis nozīmīgs, domājot par neatgriezeniskas pārveidošanas rezultātā izzudušo vidi un šo procesu radīto satraukumu, skumjām, bailēm un ciešanām lauka pētījuma teicēju naratīvos. Tāpat autore uzmanības centrā bija ekolīkstu jeb ekobriesmu stāsti, stāsti par vēja virzieniem un vides notikumiem, kas ar tiem saistīti (piemēram, kūdras vai akmeņogļu putekļu, smaku vai trokšņu pastiprināta “klātbūtne”), un afektīvā ekokritika, kas pievēršas tādām cilvēku emocijām, kuras raisa cilvēku un vides attiecības, nomales savrupība, citādība un nomaļu topofilija. Bulas stāstījuma neklātienēs “līdzautors” bija fotogrāfs Viktors Krastiņš, kurš 20. gadsimta 50.–60. gados iemūžinājis pamazām izzūdošo Mangaļsalas ainavu.²

Savukārt 25 konferencē nolasītajos referātos pilsēta tika izvērtēta kā daudzpusīgas pieredzes telpa, sevišķi pievēršoties urbāno identitāšu ainavas daudzslāņainībai, pilsētas pieredzēšanas, semiotikas, folkloras un modernās pilsētas pētniecībai no literatūras, mākslas, arhitektūras un folkloristikas perspektīvas.

Mākslas zinātniece Māra Traumane savu ziņojumu **“Piederība un pilsētas apguve kustībā “Nebijušu sajūtu restaurēšanas darbnīcas” mākslinieku loka tekstos, dziesmās un akcijās”** būvēja ap kustības dalībnieku performancēm (“Gājiens uz Bolderāju” u. c.) un multimediju mākslinieka Hārdija Lediņa un citu “Nebijušu sajūtu restaurēšanas darbnīcas” (NSRD) dalībnieku priekšstatiem par vidi. Kustībā nozīmīga bija vides izjūta kā telpas apgūšana, orientēšanās tajā, ceļošana un pārvietošanās, identificējoties ar to. Ceļojums, gājiens, telpas fiziska apguve ir veids, kā telpai piešķirt nozīmi, jo pati telpa savā ziņā ir tukša, bez jēgas un nozīmes. Tas izskaidro arī NSRD performances jaunuzcelto daudzstāvu blokmāju neizbūvētajos, bezveidīgajos un anonīmajos pagalmos vai pamestās un degradētās vietās. Telpas apguves mērķis ir radīt mājas sajūtu, kur uzkrājas atmiņas un vietai specifiskā atmosfēra. Arhitekte Dina Suhanova referātā **“Praktiskā pilsētu pētniecība un eksperimentāla urbānās pieredzes veidošana – arhitektūras vasaras skolas”** reflektēja par savu pieredzi, kas iegūta Valmierā (2018–2021), realizējot “reālā laika” projektu. Šādu vasaras skolu projektu īstenošana

1 Albrecht, Glenn A. (2019). *Earth Emotions: New Words for a New World*. Ithaca, New York: Cornell University Press.

2 Bula, Dace (2023). Afektīvā fotogrāfija: Viktora Krastiņa sirojumi. <https://www.punctummagazine.lv/2023/01/11/afektiva-fotografija-viktora-krastina-sirojums/>

uzskatāma par neformālās izglītības metodi; radīto darbu uzdevums ir atklāt vietas nākotnes potenciālu un ar novatorisku piedāvājumu iesaistīties pilsētplānošanā. Reizē tas ir eksperiments, intervence, pilsētnieku skatupunkta maiņa un urbānās pieredzes veidošana.

Mākslas kuratore Liāna Ivete Beņķe referātā **“Baltijas stāsti: daudzveidīgu kultūras iniciatīvu loma pilsētvides attīstībā un kopienas stiprināšana”** iepazīstināja ar grāmatas “Baltijas stāsti” (2021)³ tapšanu un saturu. Grāmata ir tādu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas pilsētu apkaimju iedzīvotāju kultūras aktivitāšu apkopojums, kas paredz maksimālu vietējo cilvēku iesaistīšanos, pašiniciatīvu un labas telpiskās vides veidošanu. Tie ir stāsti par vietradi (*place-making*) saiknē ar iedzīvotāju vietas piesaisti, paredz apkaimju iedzīvotāju piederības un atbildības sajūtas veidošanos, nostiprināšanos un apkaimes identitātes tapšanu. Mākslas zinātņu maģistre Biruta Auriņa priekšlasījumā **“Andrejsala kā laikmetīgās mākslas un kultūras centrs”** detalizēti iepazīstināja ar Andrejsalas ģentrifikācijas procesu (t. i., panīkušas pilsētas teritorijas pārveidošana par ekskluzīvu rajonu, kuras gaitā mainās ne tikai urbānā telpa, bet arī sociālā vide), iesākot ar vēsturisku ieskatu Andrejsalas tapšanā, teritorijas problēmu apzināšanu 20. un 21. gadsimta mijā, kultūrvēsturisko mantojumu. Laikmetīgās mākslas centrs, savulaik atrodoties Andrejsalā un organizējot dažādas mākslas un radošās aktivitātes, būtībā iekustinājis Andrejsalas ģentrifikācijas procesu, parādot vietas potenciālu dažādām radošām, atpūtas un mākslas aktivitātēm.

Vairāki konferences referāti bija veltīti vietas un identitātes mijiedarbībai. Tā literatūrzinātnieces Anda Kuduma un Sigita Ignatjeva pētījumā **“Vietas identitāte: Liepājas pieredze divu Gūtmaņu radošajā dzīvē”**, sastatot divu liepājnieku – Olafa Gūtmaņa un Egona Līva (ist. uzv. Gūtmanis) biogrāfijas, aprakstīja Liepājas vietu (eksistenciālās) identitātes nozīmi abu minēto literātu autobiogrāfiskajos un publicistiskajos tekstos. Viņas uzsvēra, ka subjekts (šajā gadījumā – abi Gūtmaņi) ir tas, kas savieno telpas objektus un piešķir tiem ne tikai individuālu, bet arī plašāku sociālu kontekstu, proti, telpu dara apdzīvotu un pārmantojamo kā kultūras vērtību. Ieva Garda-Rozenberga referātā **“Latvijas romu vietas un identitātes mijietekmes”** apsvēra humanitārajās zinātnēs nozīmīgā *vides pavērsiena* iespējas pētniecībā, proti, padziļinātu un daudzpusīgu cilvēku un vides attiecību izpētes iespēju. Tuvāk viņa analizēja 29 romu dzīvesstāstus, tos uztverot kā priekšnesumu jeb notikumu, un meklēja atbildi uz jautājumiem, kas saistīti ar romu etniskumu, atmiņām un refleksijām par genocīdu, kas pret viņiem tika vērsti Otrā pasaules kara laikā, kādi kultūrvēsturiski notikumi ietekmējuši romu kā grupas refleksiju par savu pagātņi.

---

3 <https://satori.lv/book/baltic-stories>

Tekstilmāksliniece Rita Broka pievērsās *austajai* pilsētas ainavai – **“Pilsētas audums. Vietas pieredzes loma Rūdolfa Heimrāta skolas pārstāvju radošajā darbā”**, cenšoties atminēt mīklu – kamdēļ ievērojami tekstilmākslinieki, no kuriem daļa lielu savas dzīves laiku pavadījuši Rīgā (Rūdolfs Heimrāts, Edīte Paula-Vīgnere, Aija Baumannē, Ilma Austrīņa, Inga Skujiņa u. c.), ir vairījušies no pilsētvides motīviem un urbānās tematikas. Atbilde uz šo jautājumu tiek meklēta gobelēna tehnikas īpatnībās: gobelēna veidošana ir ilgstošs, dārgs, pat mokošs process, un mākslinieka radošajam impulsam ir jābūt tik spēcīgam, lai tas neizzustu materiāla sagatavošanas procesā un garajos aušanas mēnešos. Acīmredzot pilsētas vide tādus impulsus šiem māksliniekiem nav spējusi sniegt, un par “tekstilmākslinieku Rīgu” 20. gadsimta otrajā pusē var runāt vien nosacīti. Laikmetīgās mākslas pētnieces Laine Kristberga un Līna Birzaka-Priekule analizēja **“Mākslas dienas Rīgas pilsētvidē vēlinā sociālisma periodā”**, proti, 20. gadsimta 80. gadu *Mākslas dienu* “performatīvo pagriezīenu”, kad tās ne tikai skatītājos radīja “performatīvo” apjukumu, bet kļuva arī par sociāli politiskās kritikas aģentu un pasīvās pretošanās telpu. Līdzās tam performatīvās mākslas piemēri – kā plašāk analizētā Sarmītes Māliņas, Sergeja Davidova un Oļega Tillberga 1987. gadā Līvu laukumā norisinājusies performance “Cilvēki būros” – paplašināja mākslas telpu, to aizvien dziļāk ievēdot pilsētvidē, maksimāli satuvinot skatītāju un radot iespēju dažādu mākslas veidu sintēzei.

Literatūrzinātniece Olga Senkāne referātā **“Kapsēta pilsētā: kultūrsemiotisks ieskats Rēzeknes ebreju kapu dekoratīvajā grafikā”** tuvāk aplūkoja Jurija Lotmana kultūrsemiotikas teoriju, lai to lietotu Rēzeknes ebreju kapakmeņu simbolikas analizē. Viņa izcēla simbola duālo dabu un plaisu starp tā izteiksmi un saturu, kas vērojama kapakmeņu noformējumā. Kultūras pētnieks Otto Ķenga pievērsās **“Astonstaru zvaigznes reprezentācijām 1934.–1940. gadā publiskajās iekš- un ārtelpās”**. Īsi ieskicējot astonstaru zvaigznes klātesamību Latvijā diahronā aspektā, referents vēlējās noskaidrot, vai ir vērojamas nozīmīgas izmaiņas tās lietojumā un uztverē Kārļa Ulmaņa autoritāri pārvaldītā valstī. Tuvāk aplūkojot vairāku nozīmīgu ēku iekštelpu dekoru un Latvijas Republikas 20 gadu pastāvēšanas svētku ārtelpu noformējumu 1938. gadā (fotogrāfijas kā avots), Ķenga secināja, ka nav vērojama būtiska izmaiņa astonstaru zvaigznes uztverē – tā nekļūst par vienīgo vai galveno latviskuma simbolu, tomēr nostiprinās kā samērā bieži lietots dekoratīvs elements, kas norāda uz latvisko identitāti, sasaista ar nozīmīgiem pagātnes notikumiem un varonību (piemēram, latviešu strēlnieki). Vizuālais pilsoniskais aktīvisms un protesta estētika bija folkloristes Ritas Grīnvaldes referāta **“Zili dzeltenā Rīga: solidaritātes zīmes pilsētvidē”** uzmanības centrā. Viņa tuvāk aplūkoja Ukrainas aizstāvībai veltītās zīmes publiskajā ārtelpā un piedāvāja to tipoloģiju (karogi, ēku izgaismojums, apģērbs un

aksesuāri, vizuāli jaundarbi (grafiti u. c.) un ziedi). Atsaucoties uz šobrīd vienu no ietekmīgākajām vizuālās etnogrāfijas teorētiķēm Sāru Pinku (*Pink*),⁴ referente uzsvēra vizuālajā antropoloģijā nozīmīgo staigāšanas un vērošanas plus fotografēšanas metodi, kas var veidot kā pētnieka, tā jebkura interesenta vides izpratnes pamatu.

Literatūrzinātnieks Artis Ostups aizsāka stāstījumu ciklu par flanērismu – **“Rīgas flanērisms: Valtera Benjamina “Stereoskops” un Jāņa Sudrabkalna “Ieslodzītie gaiļi”**”. Viņa raksturojumā flanērisms ir saistīts ar lielpilsētas dzīvi, tās fascinējošās burvības un atsvešinātības simbiozi, tā ir lēna, dikdienīga pārvietošanās pa pilsētu, tās sajūsmināta un atsvešināta uztvere. Ostups līdzās flanērisma jēdzienam aplūkoja arī avangarda tehnikas, kas būtiskas modernajam pilsētas aprakstam – momentuzņēmums, piezīmju proza, montāža, no sirreālisma aizgūtie elementi (fantasmagorija, baismīgas ainavas, objektīvā nejaušība, laimīgais atradums u. c.), tuvāk analizēja vācu esejista un literatūrkritiķa Valtera Benjamina un latviešu dzejnieka Jāņa Sudrabkalna tekstus, referātu noslēdzot ar melanholijas izpēti un mēģinājumu noskaidrot, kas ir raksturīgs latviešu flanērismam, proti, skumīgums, dziļdomīgums, klusu un atsvešinātu vietu meklējums u. tml. Savukārt dzejnieka un literatūrzinātnieka Kārļa Vērdiņa uzmanības centrā ir **“Latviešu flâneuse: Tijas Bangas romāna “Sieviete” varones pilsētā”**. Vērdiņš rūpīgi analizē latviešu literātu pieeju 20. gadsimta 20. gados modernās laulības, mīlestības un seksualitātes tēmu risinājumā un pēta urbānā tēla – flanēra sievišķo ekvivalentu. Uzsverot kraso sieviešu un vīriešu piedienīgas uzvedības atšķirību uztveri tā laika Latvijas sabiedrībā, autors, izsekojot Bangas romāna varoņu gaitām, secina, ka bezmērķīga staigāšana pa pilsētu tiek traktēta kā savāda nodarbošanās un drīzāk tiek uztverta kā slaidīšanās un klaiņošanas netikums. Literatūrzinātnieces Evas Eglājas-Kristsones uzmanības lokā ir **“Pilsēta un patēriņš sieviešu autobiogrāfiskajā rakstībā”**, lūkojoties uz to caur tulkotājas Margarētas Grosvaldes dienasgrāmatām, kas, sākot ar 1919. gada februāri, kad viņa kļūst par Latvijas ārlietu resora darbiniece, vairāku gadu garumā aptver jaunās sievietes dzīves gaitas Londonā. Eglāja-Kriststone rūpīgi izseko nozīmīgākajām modernitātes tēmām un jaunās publiskās sievietes tēla veidošanās komponentiem – darbs kantorī, pie rakstāmmašīnas (“mehāniskā flanēze”), mode un iepirkšanās, ķermenis un sports. Pēc autores domām, Margarēta iemieso šo jauno veidolu, dienasgrāmata ļauj ielūkoties, kā viņa iekļaujas lielpilsētā, pa to pārvietojas, iepazīst, to izbauda, fotografē. Nozīmīga pētnieciskā analogija Eglājai-Kriststonei ir angļu rakstnieces Virdžīnijas Vulfas Londonas dzīves gaitu kartogrāfija.

4 Pink, Sarah (2021). *Doing Visual Ethnography*. London: Sage.

Folklorists Aigars Lielbārdis referēja par tēmu **“Lauku un pilsētvides tradīciju saskare dziednieku praksēs mūsdienās”**. Uzsverot folkloristikas vēsturē tradicionālo interesi par lauku vidi, autors fotoetnogrāfijas kontekstā minēja arī interese rašanos par pilsētas etnogrāfiju, interesantiem pilsētas tiptiem (“daži zābaku tirgotāji zeņķi, papirosu un avīžu tirgoņi uz ielām. Daugavmalā, Rīgā redzēsiet, ka sieviņas pēc koku ielādēšanas kuģi uzlasa kurvīšos un maisos krastmalā palikušās koku šķembeles, skaidas etc.”⁵). Savukārt dziedniecības prakšu uzplaukums Latvijā 20. gadsimta 90. gados, to institucionālā novietojumā pilsētā (virkne ar šīm praksēm saistītu organizāciju dibināšana un darbība) uzrāda pakāpenisku tradīcijas trajektorijas maiņu – no agrīnajiem, tradicionālajiem (lauku) buramvārdu tekstiem uz “bioenerģētiskām” strāvām, dažādām kvaziaustrumu mācībām u. tml. jaunievedumu nozīmes pieaugumu mūsdienu dziednieku praksē.

Folkloriste Angelika Juško-Štekele analizēja **“Pilsētas konceptu latgališu pasakās”** pilsētu tematiskās jeb motīvu (plašāk – folkloras konceptu analīzes) pieejas ietvarā. Referente rūpīgi iedziļinājās un aplūkoja hronotopiskos (ilgums, attālums līdz pilsētai u. c.), nominālos (pilsētas pazīmes – lielums, skaistums u. c.) un funkcionālos (tirdzniecība, izglītība, darbs, izklaide u. c.) motīvus. Literatūrzinātnieki Janīna Kursīte un Ingus Barovskis referātā **“Laucinieks pilsētā: individuālā pieredze lauka pētījumu materiālos”** aplūkoja personiskās pieredzes stāstus, kas vēsta par pirmo ierašanos pilsētā (Kuldīgā, Rīgā utt.). Parasti pirmais pilsētas apmeklējums tiek izjūsts kā liels satraukums, kas uz visu mūžu teicējam ir atstājis spilgtu un neizdzēšamu iespaidu. Pilsētas telpa tiek priekšstatīta kā mainīga, trauksmaina, ielu mudžeklis asociējas ar necaurredzamiem džungļiem, pilsētnieki atšķiras ar valodu, etiķeti, apģērbu, ēdieniem un dzērieniem. Referenti izvirzīja arī nākotnes tēmu, kas jau ir un kļūs vēl aktuālāka – pilsētnieka pirmā ierašanās laukos. Japāņu valodas un kultūras pētnieks Uģis Nastevičs referātā **“Latvijas un latviešu tēls japāņu tviterī: pieredze pilsētā”** raudzījies noteikt, kas ir šķītis intereses vērts japāniski tvītojošajiem autoriem (japāņu valoda pēc angļu valodas ir nākamā biežāk lietotā tviterī). Ieskatoties japāniski rakstītajos tvītos ar atslēgas vārdiem *latvieši*, *Latvija*, *Rīga* un līdzīgi, referents secina, ka pamatā tas ir islaicīgs Latvijas vai biežāk – tikai Rīgas pieredzējums, kas raksturo drošību, valodu lietojumu, sastapto cilvēku attieksmi utt. un var tikt izmantots Latvijas tēla pozitīvai popularizēšanai, tūrisma un pilsētvides pieejamības attīstībai.

Folklorists Gatis Ozoliņš savā priekšlasījumā **“Dzīvot pilsētā: nostāsti un atmiņas par ikdienu Pārdaugavā”** reflektēja par pilsētas folkloras definēšanu un

5 Sams, Mārtiņš (1921). Par etnogrāfisko fotogrāfiju. *Fotogrāfijas Mēnešraksts*, 5, 122. lpp.

pilsētas naratīvu piederību pilsētas folklorai. Sava Lucavsalas lauka pētījuma pieredzi un iegūtos materiālus analizēja folkloristes Una Smilgaine referātā **“Vietas izjūta Lucavsalā: Gunāra Indriksona piemērs”** un Ieva Vīvere referātā **“Mazie lielpilsētas naratīvi: lucavsalietes Zelmas Indriksones dienasgrāmata”**. Abas referentes atzina, ka līdzās “lielajiem” stāstiem par Rīgu, nozīmīgām kultūras vietām, celtnēm u. c. nozīmīgi ir arī “mazie stāsti”, kas līdzās personiskajiem pārdzīvojumiem un notikumiem, salas iedzīvotāju ikdienai vēsta arī par Lucavsalas izmaiņām, par mitināšanos Lucavsalā, identitātes elementiem, par pilsētas un lauku nošķirumu. Šī pētījuma nozīmīgs ieguvums, par kuru tika reflektēts jau šajā konferencē, ir Zelmas (1906–1990) un Gunāra (1940) Indriksonu dienasgrāmatas, kuras Zelma sākusi rakstīt 1954. gadā un ar nelieliem pārtraukumiem turpinājusi rakstīt līdz mūža beigām. Mātes iesākto tradīciju turpinājis dēls Gunārs. Folklorista Gunta Pakalna referāts **“Ieskats Šampētera etnogrāfijā”** bija veidots autoetnogrāfijas pieejas rāmējumā, mēģinot arī noskaidrot šīs refleksīvās pieejas iespējas un ierobežojumus, rast atbildi uz jautājumu, kas veido Šampētera apkaimes identitāti, kā mainās apkārtnē, vietas, cilvēku paradumi kā gadalaiku griezumā, tā kopumā.

Vairākos konferenci noslēdzošajos referātos tika aplūkotas dažādas folkloras un tradīciju prakses pilsētvidē. Tradicionālās kultūras pētnieces Māras Mellēnas referāta **“Folkloras festivāls pilsētvidē”** pamatā ir pieredze, ko autore ieguvusi, organizējot starptautisko folkloras festivālu “Baltica” un bērnu un jauniešu folkloras festivālu “Pulkā eimu, pulkā teku” (1989–2022). Viņas uzlūkojumā pilsētas festivāli ir svētki un to svinēšanas “ideālais mērķis ir saprašanās, saskaņa un vienošanās kopīgā prieka piedzīvojumā”. Folkloriste Justīne Jaudzema ziņojumā **“Folkloras kopas pilsētā: repertuāra veidošanas problemātika”** analizēja pilsētas folkloras kopu repertuāra avotus un veidošanas stratēģijas, balstoties uz 2021.–2022. gadā Rīgas Pārdaugavā veiktā lauka pētījuma datiem. Konferenci noslēdza folkloristes Elīnas Gailītes referāts **“Dejošana pilsētā: tautas deju un skatuvisko tautas deju pārstāvju skatījums”**, kurā autore iezīmēja pilsētas “dejas sabiedrības” (tai skaitā tautas deju un skatuvisko deju kolektīvu dalībnieki, vadītāji) redzējumu un mērķi – sekmēt “kultūras vērtību saglabāšanu pilsētas cilvēkam, raugoties gan no pašu perspektīvas, gan skatītāju perspektīvas”.

Saprotams, ka konference nesniedza atbildes uz visiem jautājumiem, ko mēs ne tikai pētniecībā, bet arī ikdienā uzdodam pilsētai un par pilsētu, cenšoties to apdzīvot un saprast, sarast ar to un piedalīties tās tapšanā. Būtu vēlams turpināt daudzveidīgu un daudzslāņainu pilsētas izpēti, aizvien vairāk raugoties vides un cilvēka saikņu, apkaimju kopienu prakšu un identitātes izpētes virzienā, fiksēt un ar iedziļināšanos lasīt pilsētas iedzīvotāju “mazos stāstus” par to, kā ir dzīvot pilsētā, kā pierast pie pilsētas un to pieradināt.

TAMING OF THE CITY: 2022 KRIŠJĀNIS BARONS CONFERENCE "URBAN EXPERIENCES"

Gatis Ozoliņš

Dr. philol., senior researcher, Archives of Latvian Folklore, Institute of Literature, Folklore, and Art, University of Latvia

On 9–10 November 2022, the **42th Krišjānis Barons conference** was hosted in Riga by the Archives of Latvian Folklore of the University of Latvia, Institute of Literature, Folklore, and Art. This time, the focus was on urban studies.

The conference was opened by a keynote lecture by folklore researcher Dace Bula, "**Urban Solastalgia: Stories from Riga Suburbs**", focusing on eco-narratives, which allow to delve into, understand, and contemplate the local residents' connections to the environment around them, on narratives of ecoanxiety, stories about wind directions and environmental events and affective eco-criticism, which addresses human emotions caused by the relationship between humans and environment, as well as on detachment, otherness, and topophilia of urban outskirts. The 25 presentations delivered at the conference evaluated the city as a space of diverse experiences with a special focus on the multi-layeredness of the landscape of urban identities and on the study of urban experiences, semiotics, folklore, and modernity from the perspective of literature, art, architecture, and folklore studies. The researchers immersed into the texts, songs, and campaigns (performances) by artists from "The Workshop for the Restoration of Unfelt Feelings" movement, analysed the experience gained through the implementation of "real-time" projects during architecture summer schools, acquainted the audience with the history and content of the book *Baltic Stories* (2021), and with opportunities opened by the gentrification process of the Riga neighbourhoods. Several presentations were dedicated to the interaction between the space and identity, to the cultural-historical events that have affected the way groups/communities reflect on their past, to the way urban environment stimulates artists' creativity and the way artists broaden the artistic space, taking it increasingly deeper into urban environment and closer to the spectator and creating an opportunity for the synthesis of different forms of art. A part of researchers reflected on the importance of symbols, signs, and ornaments in the urban outdoor space, underlining the role of visual civil activism and the aestheticism of protest. In the context of cutting-edge technologies and descriptions of the modern city in literature, several scholars analysed the concept of flaneurism, which takes expression in the observation of the fascinating magic and estrangement of a large city and in slowly and idly moving through the city, enjoying it. An important focus in the conference rested on an individual in the city, on his/her first trip to the city, on the sense of place, on different and changing identities of urban neighbourhoods, as well as on

the perception of historical events. The concluding presentations addressed different folklore and traditional practices in urban environment.

The conference naturally did not provide answers to all the questions that we ask the city and about the city not only in research, but also in our daily life in our efforts to inhabit and understand it. However, this forum certainly confirmed the strategic importance of urban studies and generated new and important knowledge.

© 2023 Gatis Ozoliņš, Latvijas Universitāte

Raksts publicēts brīvpieejā saskaņā ar *Creative Commons*

Attiecinājuma-Nekomerciāls 4.0 starptautisko licenci (CC BY-NC 4.0).

This is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY-NC 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).